Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1631/2025
05.02.2026. године
Б е о г р а д

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Душан Димитријевић, адвокат из ..., против туженог „НИБРАС“ д.о.о. из Пирота, ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1454/24 од 17.07.2024. године, у седници већа одржаној дана 05.02.2026. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1454/24 од 17.07.2024. године и пресуда Вишег суда у Пироту П 11/23 од 17.01.2024. године и спис враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1454/24 од 17.07.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Пироту П 11/23 од 17.01.2024. године којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавеже тужени да му на име дуга исплати 9.023.860,00 динара са законском каматом од 01.01.2015. године, па до исплате.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено, преко пуномоћника адвоката, уложио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права. Побија и утврђено чињенично стање.

Одговор на ревизију није дат.

Испитујући побијану пресуду у границама одређеним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. Закона о парничном поступку на коју овај суд пази по службеној дужности. Ревизијски навод да је побијана одлука захваћена повредом из чл. 374 ст. 2 тач. 12 Закона о парничном поступку није дозвољен. Ревизијски разлози су рестриктивни и прописани у одредби чл. 407 Закона о парничном поступку.

Побијана пресуда не може се побијати ни због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања јер за дозвољеност овог ревизијског разлога нису

испуњени услови из одредбе чл. 403 ст. 2 у вези чл. 407 ст. 2 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је тужбом тражио да се обавеже тужени да му исплати износ од 9.023.860,00 динара који му је дат на име позајмице, образлажући да је сачињен уговор о позајмици, да су средства предата благајни туженог, да су о томе сачињене признанице и да тужени није вратио наведени износ. Тужени је признао тужбени захтев, а у даљем току поступку поднеском је дао објашњење о начину на који је искористио позајмљена новчана средства - за измиривање обавезе по уговору о купопродаји станова и пословног простора који су тужилац и тужени, као купци посебних делова, закључили са ДД „Инжињеринг“ из Ниша као продавцем. Првостепени суд је одржао рочиште а затим донео пресуду којом је тужбени захтев одбио. Позивајући се на одредбу члана 348. став 3. и чл. 3 ст. 3 Закона о парничном поступку образлаже да признање тужбеног захтева није дозвољено а да на основу изведених доказа није стекао уверење да је тужбени захтев основан. Наводи да из уговора о купопродаји произилази да је решење о одобрењу за градњу издато купцу, а овде туженом, или да је купац односно тужени исте станове градио, да је уговором констатовано да је продавац стекао пословни простор по уговору о купопродаји са АА из 2008. године, да се из признанице не може утврдити да ли је тужилац плаћање купопродајне цене вршио као заступник ПД „Нибрас“ или као физичко лице, па закључује да је нејасан однос између купца и продавца и да није стекао уверење да је учињена позајмица. Другостепени суд прихвата овакав материјалноправни закључак позивајући се на одредбу члана 32. Закона о платном промету („Службени лист СРЈ“ бр. 3/02, 5/3 „Службени гласник РС“ број 43/04, 62/06) и члан 4. Одлуке о условима и начину плаћања у готовом новцу и динарима за правна лица и за физичка лица која обављају делатност („Службени гласник РС“, бр. 57/04, 114/05, 45/07 и 12/08), те члан 15. Закона о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС“, бр. 46/06, 11/09 и 99/11). Образлаже да је тужиоцу као власнику и директору туженог морало бити познато да своју делатност мора обављати искључиво преко текућег рачуна што је његова законска обавеза, па да је зајам заиста дат новац би морао бити уплаћен на текући рачун туженог.

Врховни суд налази да се за сада становиште нижестепеног суда не може прихватити.

Одредбом члана 348. ст. 1 Закона о парничном поступку прописано је да ако тужени до закључења главне расправе призна тужбени захтев, суд ће без даљег расправљања да донесе пресуду којом усваја тужбени захтев (пресуду на основу признања), у ст. 2 да суд неће да донесе пресуду на основу признања и када су испуњени услови ако нађе да је реч о захтеву којим странке не могу да располажу (члан 3. став 3.), а у ст. 3 да доношење пресуде на основу признања одложиће се ако је потребно да се о околностима из става 2. овог члана претходно прибаве обавештења. Према одредби из члана 3 ст. 2 истог прописа суд неће да дозволи располагање странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима.

Одредба члана 3. Закона о парничном поступку, уређује начело диспозиције будући да су све парничне радње странака израз страначке диспозиције. Парничне радње могу бити такве да имају утицај само на конкретну парницу односно релевантне су док траје конкретна парница или такве да утичу на садржину и судбину самог захтева, као што је признање тужбеног захтева. Полазећи од одредбе члана 3. став 2. и 3. Закона о парничном поступку странке могу слободно да располажу захтевима, па не би било основа за њихово ускраћивање уколико она нису супротна принудним прописима, јавном моралу или добрим обичајима. Када се говори о принудним прописима онда треба имати у виду императивни пропис и међународне уговоре, при чему су неке диспозиције странака изричито искључене законом (у статусним споровима). Начелно су допуштене у имовинскоправним споровима. Како је предмет располагања процесноправни захтев а не грађанскоправни, могуће је да дође до ситуације у којој он није заснован на материјалноправном овлашћењу.

Даље од признања тужбеног захтева ваља разликовати признање чињенице које је супротна страна изнела у току поступка. У случају признања тужбеног захтева, а уколико се ради о дозвољеном располагању, применом одредбе члана 348. став 1. Закона о парничном поступку суд без даљег расправљања доноси пресуду којом усваја тужбени захтев. Са друге стране у случају признања чињеничне тврдње поступа се по одредби члана 230. став 1. истог прописа која прописује да се не доказују чињенице које је странка признала пред судом у току парнице, односно чињенице које није оспорила. Тако неоспорена она улази у чињеничну грађу на темељу које суд доноси пресуду.

У конкретном случају у поднеску од 20.12.2023. године тужени је прво признао чињеничну тврдњу да су новчана средства у износу наведеном у тужби позајмљена, а затим је и признао тужбени захтев. Признање тужбеног захтева судови су, очигледно, сматрали недозвољеним. Из одредбе на које се другостепени суд позвао и одредби члана 111. став 1, 135. став 1. Закона о привредним друштвима, те члана 32. Закона о платном промету, односно одредби Одлуке о условима и начину плаћања у готовом новцу у динарима за правна и физичка лица која обављају делатност не произилази недопуштеност располагања признањем оваквог тужбеног захтева. Због тога се такав закључак испоставља правно неутемељеним.

Са друге стране другостепени суд иако констатује да је међу странкама неспорно да је тужилац извршио позајмицу даље, на страни 3, констатује да тужилац то није доказао. Произилази да је нејасно да ли нижестепени судови сматрају да и поред тога што је чињеница о давању зајма учињена неспорном она морала да се доказује и да обзиром да није уплаћен преко рачуна зајам није дат, што упућује на недостатак материјалноправног овлашћења да се захтева исплата, или сматра да је такав уговор ништав. Занемарује се садржина уговора о купопродаји, који првостепени суд погрешно интерпретира, а којим је у члану 1. констатовано да је предмет купопродаја пословног простора и станова који се граде на одређеној парцели и по основу решења о одобрењу за градњу, од стране ПД „Нибрас“ д.о.о. Пирот, овде

туженог. У уговору је означено ко је купац, а произилази да је тужени био извођач радова. Ниједним прописом није искључено да извођач може куповати станове које гради, нити је искључено да цену за станове може пребити ценом за изведене радове. Начин плаћања станова дефинисан је у члану 5. па је између осталог наведено да ће се 27 % платити готовинском уплатом од стране купца АА – дакле продавцу, а преостали износ компензацијом са туженим.

Произилази да због погрешне примене материјалног права није разјашњено ни да ли се ради о дозвољеном располагању да контрадикротно судови наводе - првостепени суд да није уверен у дати зајам а другостепени да је та чињеница била неспорна али да зајам није уплаћен на рачун. Зато је нејасно да ли је зајам дат али се сматра да је такав уговор ништав јер новац није уплаћен на рачун, или уопште није дат.

Следом реченог како због погрешне примене материјалног права чињенично стање није правилно разјашњено, применом чл. 416 ст. 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду горе наведено, расправити указане чињенице и на основу утврђеног чињеничног стања донеће нову одлуку, о основаности тужбеног захтева.

Како је укинута одлука о главној ствари то је укинута и одлука о трошковима поступка како би се о истим одлучило коначном одлуком.

Председник већа-судија,
Татјана Матковић Стефановић с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић